

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Φλερτ χωρίς συνέχεια...

Ιδιαίτερα μικρός, εάν όχι απογοητευτικός, σε σχέση με το μεγάλο αριθμό τους (6.050 ΟΤΑ) και τις τεράστιες οικονομικές τους ανάγκες, είναι ο αριθμός των δανείων που έχουν λάβει οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Χώρας μας κατά την τελευταία χρονική περίοδο.

Έτσι, για το διάστημα 1988-1995 ζητήθηκαν (από ΟΤΑ) από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μόλις 2.008 δάνεια: αρχικές εγκρίσεις 115.686.200.000 δραχμ., τελικές εκταμιεύσεις 93.288.700.000 δραχμ..

Μικρός, πολύ μικρός, δυστυχώς, είναι και ο αντίστοιχος αριθμός δανείων των ίδιων ΟΤΑ από μία άλλη σημαντική πηγή του εξωτερικού, και μάλιστα Κοινοτική, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Το γεγονός, ότι παράλληλα με αυτά τα δάνεια υπάρχει και μία άλλη (άτοκη) δανειοδότηση για τους ΟΤΑ από το Υπουργείο Εσωτερικών (ύψους 6.009.370.000 δραχμών για το έτος 1995 π.χ.) δεν αναιρεί την αρχική «πικρή» διαπίστωση κατά τον καθηγητή κ. Κωνστ. ΓΕ Αθανασόπουλο.

Αυτά προκύπτουν από πρόσφατη έρευνα, που διενήργησε με Ομάδα Συνεργατών του ο Καθηγητής του Τμήματος Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλος.

Η έρευνα έγινε με την ευκαιρία της Α' Επιστημονικής Συνάντησης Κουβαλάτων Κεφαλληνίας κατά την οποία εξετάστηκαν από ειδικούς επιστήμονες (χωρίς αμοιβή...) τα προβλήματα ανάπτυξης μίας μικρής υποβαθμισμένης Κοινότητας 300 κατοίκων, της Κοινότητας Κουβαλάτων. Στην έρευνα και ιδίως στο τμήμα της που αναφέρεται ειδικότερα στην δανειοδότηση των ΟΤΑ, συνεργάστηκαν η Διδάκτωρ κ. Βασιλική Δ. Δεληθέου και ο κ. Γεώργιος Ζαχαρόπουλος, απόφοιτος του Μεταπτυχιακού Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου (M.Sc).

Δάνεια από πηγές του Εσωτερικού

Όπως είναι γνωστό, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το Κράτος, με ανεγνωρισμένα πιστωτικά Ιδρύματα, με Ν.Π.Δ.Δ. και με κάθε είδους Δημόσιους Οργανισμούς, για την πραγματοποίηση κάθε σκοπού, που ανήκει στην αρμοδιότητά τους (άρθρο 167 Ν. 1065/1980, άρθρο

18 παρ. 7 Ν. 1270/1982, άρθρο 207 Π.Δ. 76/1985, άρθρα 220 επ. Π.Δ. 323/1989, άρθρα 237 επ. Π.Δ. 410/1995).

Από τις ρυθμίσεις αυτές προκύπτει, ότι οι ΟΤΑ δεν έχουν και μεγάλη ευχέρεια να προσφύγουν για την εξεύρεση κεφαλαίων στην ελεύθερη χρηματαγορά εντός και εκτός της Χώρας, πράγμα που δεν ισχύει για τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις, οι οποίες χρηματοδοτούνται (και) από τις Εμπορικές Τράπεζες και τους ειδικούς πιστωτικούς Οργανισμούς για την κάλυψη δαπανών σε πάγιες εγκαταστάσεις και κεφάλαια κίνησης (Απόφαση της Τραπ. Ελλ. της 25/4/1988 κ.ά.).

ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚ. ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ

Δάνεια προς τους Ο.Τ.Α.: 1988-1995

Σε εκατομ. δραχμ.

Έτος	Εγκρίσεις		Συνομ/γήσεις		Εκταμειύσεις	
	Αρ. δαν.	Ποσόν	Αρ. δαν.	Ποσόν	Ποσόν	Ποσόν
1988	314	17.160	259	12.544		9.912
1989	422	21.128	297	14.753		10.619
1990	435	9.752	282	9.172		12.933
1991	250	12.612	324	14.322		11.216
1992	201	21.821	292	10.593		12.528
1993	109	11.414	231	12.578		13.741
1994	90	7.966	182	9.285		10.608
1995	187	13.633,2	180	10.496,2		11.731,7
Σύνολο	2008	115.486,2	2047	93.743,2		93.288,7

Έτσι, ο κύριος Οργανισμός στον οποίο «καταφεύγουν» είναι το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την δανειοδότηση Δήμων και Κοινοτήτων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων είναι η ύπαρξη τεχνικής μελέτης ή προμελέτης του έργου ή των σχεδιαζόμενων προμηθειών, η δυνατότητα του δανειζομένου να εξυπηρετήσει τις τοκοχρεωλυτικές δόσεις του δανείου, η υποβολή (ενίοτε) οικονομικής μελέτης, η αποδοχή από τον δανειζόμενο Δήμο ή Κοινότητα, των όρων δανεισμού (κατά ειδική διαδικασία) κ.λ..

Οι όροι όμως αυτής της δανειοδότησης κάθε άλλο παρά θεωρούνται ιδιαίτερα «ελκυστικοί» κατά την άποψη των δανειζομένων, τονίζει ο κ. Γ. Ζαχαρόπουλος. Και αυτό φαίνεται, ότι το «έχει αντιληφθεί» ήδη και η Πολιτική Ηγεσία του αρμόδιου για θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Υπουργείου. Και προφανώς έπειτα από παρέμβασή του, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων θα χορηγεί στο μέλλον με ευνοϊκότερους όρους αυτά τα δάνεια στους ΟΤΑ.

Όπως έχει ανακοινωθεί ήδη (Ιούλιος 1996) σε πρώτη φάση θα μειωθούν τα επιτόκια των δανείων κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες και θα «πέσουν» στο 15% (από 17% που ήταν μέχρι τώρα).

Με την μείωση αυτή, αλλά και με «ευνοϊκές» ρυθμίσεις και ευκολίες στην αποπληρωμή των δανείων, που έχουν λάβει μέχρι τώρα οι ΟΤΑ, πιστεύεται, ότι θα περιορισθεί

η «τάση» πολλών ΟΤΑ να καταφεύγουν στην αναζήτηση χρημάτων από το ελεύθερο χρηματοπιστωτικό σύστημα, προσφέροντας μερικές φορές υποθήκη, για εξασφάλιση των δανειστών, ακίνητα των Δήμων και Κοινοτήτων. Τέτοιες ρυθμίσεις όμως, επισημαίνουν ο κ. Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλος και ο κ. Γ. Ζαχαρόπουλος δεν υποβοηθούν την ανάπτυξη των ΟΤΑ, λόγω υψηλού κόστους του χρήματος, και μάλιστα τώρα που οι ΟΤΑ καλούνται με τις νέες ρυθμίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Επιτροπή Περιφερειών κ.λ.) να «υποδυθούν» και στην Ελλάδα σημαντικότερους ρόλους, απ' ό,τι μέχρι σήμερα είχαν επωμισθεί.

Άτοκα δάνεια του Υπουργείου Εσωτερικών προς τους Ο.Τ.Α.

Από: 1/1/95 έως: 31/12/95

Νομός	Συν. δαν.	Ποσόν σε δραχμ.
Αιτωλοακαρνανίας	42	210.000.000
Βοιωτίας	16	78.260.000
Εύβοιας	15	72.530.000
Ευρυτανίας	7	35.000.000
Φθιώτιδας	75	372.000.000
Φωκίδας	15	65.000.000
Αργολίδας	2	10.000.000
Αρκαδίας	53	75.000.000
Αχαΐας	17	95.000.000
Ηλείας	54	362.000.000
Κορινθίας	34	156.000.000
Λακωνίας	12	60.000.000
Μεσσηνίας	16	80.000.000
Ζάκυνθος	2	8.000.000
Κέρκυρας	27	134.000.000
Κεφαλληνίας	13	62.080.000
Λευκάδας	6	30.000.000
Άρτας	8	45.000.000
Θεσπρωτίας	1	5.000.000
Ιωαννίνων	8	40.000.000
Πρέβεζας	4	20.000.000
Καρδίτσας	60	297.000.000
Λάρισσας	71	370.000.000
Μαγνησίας	11	20.000.000
Τρικάλων	75	366.500.000
Γρεβενών	8	40.000.000
Δράμας	9	44.700.000
Ημαθίας	26	150.000.000
Θεσσαλονίκης	40	195.000.000
Καβάλας	21	91.500.000

Νομός	Συν. δαν.	Ποσόν σε δραχμ.
Καστοριάς	15	75.000.000
Κιλκίς	21	91.500.000
Κοζάνης	32	165.000.000
Πέλλας	33	155.000.000
Πιερίας	102	515.000.000
Σερρών	37	195.000.000
Αμύνταιο Φλωρίνης	3	15.000.000
Χαλκιδικής	68	340.000.000
Ν. Έβρος	10	70.000.000
Ξάνθης	2	10.000.000
Ροδόπης	6	26.200.000
Δωδεκανήσων	5	25.000.000
Κυκλάδων	12	59.000.000
Λέσβου	2	10.000.000
Σάμου	5	25.000.000
Χίου	6	30.000.000
Ηρακλείου Κρήτης	106	548.100.000
Ρεθύμνου	13	65.000.000
		6.009.370.000

Από τα στατιστικά στοιχεία, που δημοσιεύονται εδώ (και για τα οποία οι Ερευνητές ευχαριστούν και πάλι τους Υπαλλήλους του Τ.Π. και Δ.), αλλά και από άλλα, που έχει στη διάθεσή της η ΕΠ.Α.Τ.Α.Κ.Π.Α., προκύπτει, ότι, ενώ οι τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι ΟΤΑ είναι πολλοί και ποικίλοι, εν τούτοις, η οικονομική τους δυσπραγία δεν τους επιτρέπει να κάνουν «άλλατα» και να βελτιώσουν ή να επεκτείνουν τις προσφερόμενες στον πολίτη υπηρεσίες τους, ακόμη και όταν μπορούν να καταφύγουν σε δανεισμό, για τον οποίο εμφανίζονται απρόθυμοι.

Και η απροθυμία αυτή, από άλλη άποψη, δεν είναι τυχαία. Κατά τον καθηγητή κ. Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλο δεν ευθύνεται μόνο το «μεγάλο κόστος του χρήματος από το Τ.Π. και Δ. Υπάρχουν πολλοί άλλοι παράγοντες, που «αποτρέπουν» τον δανεισμό, όπως π.χ. η ελλειπής ενημέρωση των Αιρετών για τις πηγές και το κόστος του χρήματος, η ανεπαρκής στελέχωση των Υπηρεσιών των ΟΤΑ με εξειδικευμένο προσωπικό (που θα «ανακαλύπτει» θα σχεδιάζει και θα υποστηρίζει ανάλογα εγχειρήματα σε τοπικό επίπεδο υπό την καθοδήγηση πάντοτε των Αιρετών), ο φόβος του πολιτικού κόστους, η μη άμεση και εμφανής ωφέλεια από τα έργα, που θα κατασκευασθούν με τα δάνεια, κ.ά..

Και πρέπει να τονισθεί εδώ, ότι σε σχέση με την πλημμελή ενημέρωση των Αιρετών, το θέμα παίρνει ασυγκρίτως μεγαλύτερες διαστάσεις, όταν γίνεται λόγος για πηγές δανειοδότησης από το εξωτερικό, πράγμα που δεν συμβαίνει. Βέβαια με τους Αιρετούς άλλων Χωρών - Μελών της Ε.Ε. (π.χ. Ιταλία).

Δάνεια από πηγές του Εξωτερικού

Οι Ελληνικοί ΟΤΑ και ιδίως οι μικρότεροι από αυτούς (που είναι σαφώς και η πλει-

οψηφία) δεν έχουν, όπως είναι γνωστό, λόγω οικονομικής αδυναμίας, την ευχέρεια προσφυγής σε αλλοδαπούς πιστωτικούς Οργανισμούς για την λήψη δανείων, πλήν ελαχίστων περιπτώσεων, ακόμη και όταν γνωρίζουν αυτούς τους μηχανισμούς...

Αυτό συμβαίνει, ακόμη και στις περιπτώσεις εκτέλεσης μεγάλων έργων, στις οποίες μπορούν να δανειοδοτηθούν από διεθνείς πιστωτικούς Οργανισμούς, με την μεσολάβηση του Υπουργείου Εσωτερικών, ύστερα από σχετική έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδας.

Ένας από τους κύριους Οργανισμούς αυτής της κατηγορίας είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία είναι ταυτόχρονα Κοινοτικό και Πιστωτικό Ίδρυμα και έχει νομική προσωπικότητα και διοικητική διάρθρωση διαφορετική από εκείνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

Θα ήθελα, κατ' αρχάς να αναφέρω, λέγει η κ. Βασιλική Δ. Δεληθέου, μερικά στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η οποία είναι το όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για την παροχή μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων και έχει ιδρυθεί το 1958 με το άρθρο 129 της Συνθήκης της Ρώμης. Τα δάνεια που χορηγεί προορίζονται για επενδύσεις, οι οποίες συμβάλλουν στην ισόρροπη ανάπτυξη της Ένωσης, εργάζεται δε για τον σκοπό αυτό από το 1958. Ταυτόχρονα όμως το μέγεθος και το πεδίο των δραστηριοτήτων της έχουν σταδιακά διευρυνθεί και προσαρμοστεί σε εξελίξεις, όπως η Ενιαία Πράξη του 1987, η Συνθήκη του Μάαστριχτ και οι Ευρωπαϊκές Σύνοδοι Κορυφής του Εδιμβούργου, της Κοπεγχάγης κ.λ..

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η οποία έχει πιστοληπτική ικανότητα «ΑΑΑ», αντλεί τους πόρους της από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικής, όπου άνοιξε τον τομέα μακροπρόθεσμων ομολόγων σε δραχμές, από αλλοδαπούς Οργανισμούς με την έκδοση του πρώτου ομολόγου τύπου «Μαραθώνα» τον Φεβρουάριο του 1994, ενώ τον Μάρτιο του 1995 πραγματοποίησε την πρώτη δραχμική έκδοση με κυμαινόμενο επιτόκιο, που εκδίδεται από μη εγχώριο Οργανισμό στην ελληνική αγορά, το πρώτο δάνειο με επιτόκιο βασισμένο στο ΑΤΗΙΒΟΡ και το μεγαλύτερο δάνειο «ΜΑΡΑΘΩΝ», που έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα.

Αυτά υπογραμμίζει μεταξύ άλλων σε συζήτηση «στρογγυλής τράπεζας» με τον Καθηγητή κ. Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλο στο Πάντειο Πανεπιστήμιο η κ. Ελένη Καββαδία, Υπεύθυνη Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Όσο και εάν φανεί παράξενο σημειώνει η κ. Καββαδία, η Τράπεζα δραστηριοποιείται στην Ελλάδα πολύ πριν από την ένταξη της Χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1981) και συγκεκριμένα από το έτος 1962, που είχε τεθεί σε ισχύ η Συμφωνία Σύνδεσης με τις τρεις (τότε) Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, από το έτος 1981, κατά τον Καθηγητή κ. Κωνστ. ΓΕ. Αθανασόπουλο, η Ελλάδα έχει λάβει από την Τράπεζα δάνεια συνολικού ύψους 4,5 δισεκατομμυρίων ECU (1,4 τρισεκατομμύριο δραχμές), που κατευθύνθηκαν σε όλους τους τομείς της οικονομίας και σε όλες τις περιοχές της Χώρας. Για να έχετε πληρέστερη εικόνα του πράγματος, τονίζει η κ. Ελένη Καββαδία, το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε επιπρόσθετο ρυθμό ανάπτυξης 0,3% κατ' έτος, ή μέσα σε διάστημα 14 ετών, σε αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ελλάδας κατά 1,3%. Με τα δάνεια που χορήγησε η Τράπεζα στην Χώρα μας από την προσχώρησή της στις Κοινότητες το 1981, χρηματοδοτήθηκε το 7,5% περίπου των ελληνικών δημοσίων επενδύσεων και σχεδόν το 4,5% των επιλέξιμων ιδιωτικών επενδύσεων. Υπενθυμίζω, ότι το 1994,

οι επενδύσεις που χρηματοδότησε η Τράπεζα στην Ελλάδα, αντιπροσώπευαν το 18% των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα.

Η Τράπεζα ενεργεί με πολλούς τρόπους. Μερικές από τις χρηματοδοτήσεις κατευθύνονται κατ' ευθείαν σε μεγάλες βιομηχανικές επενδύσεις (επενδυτικά σχέδια κόστους άνω των 25.000.000 ECU). Στις περιπτώσεις αυτές δανειολήπτες μπορούν να είναι το Κράτος, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, ιδιωτικοί Οργανισμοί κ.λ., με επαρκή πιστοληπτική ικανότητα. Άλλες χρηματοδοτήσεις κατευθύνονται σε επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους (ΜΜΕ - στην Ελλάδα οι επιχειρήσεις αυτές αντιπροσωπεύουν το 80% της απασχόλησης στον βιομηχανικό τομέα), ενώ σημαντικά ποσά διοχετεύονται και μέσω των λεγόμενων «συνολικών δανείων» / «global loans» (πρόκειται για όρια πιστώσεων που ανοίγει η Τράπεζα σε συνεργασία με διαμεσολαβούσες Τράπεζες), για επενδυτικές πρωτοβουλίες μικρού και μεσαίου μεγέθους με κόστος μέχρι 25.000.000 ECU. Στην τελευταία αυτή κατηγορία μπορούν να ενταχθούν, λόγω μεγέθους οι Δημοτικές και οι Κοινοτικές Επιχειρήσεις της Ελλάδας.

Χαρακτηριστικά αναφέρονται εδώ, επισημαίνει η κ. Δεληθέου, οι δανειοδοτήσεις κατά το έτος 1994, πέραν των άλλων, των έργων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων στο Ηράκλειο Κρήτης, την Λάρισα, την Κέρκυρα και την Χίο ύψους 14,1 εκατομμ. ECU (ατομικά δάνεια), η χρηματοδότηση μικρών έργων υποδομής, που εντάχθηκαν στο Περιφερειακό Σκέλος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ύψους 30 εκατομμ. ECU, η χρηματοδότηση επενδύσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους ύψους 17,1 εκατομμ. ECU (συνολικά δάνεια) κ.λ..

Υπενθυμίζεται, ότι τα δάνεια της Τράπεζας χορηγούνται για συγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια και αφορούν στην χρηματοδότηση των πάγιων στοιχείων της επένδυσης. Ένα επενδυτικό σχέδιο μπορεί να χρηματοδοτηθεί εφ' όσον κριθεί επιλέξιμο βάσει σειράς κριτηρίων και εφ' όσον, επί πλέον, πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Προωθεί την οικονομική ανάπτυξη των ολιγότερο ευνοημένων περιοχών της Ε.Ε..

- Συμβάλλει στην βελτίωση της υποδομής μεταφορών και τηλεπικοινωνιών στην Ε.Ε..

- Ενισχύει την διεθνή ανταγωνιστικότητα της Βιομηχανίας και προωθεί την ολοκλήρωσή της σε επίπεδο Ε.Ε. (ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην ενίσχυση των δραστηριοτήτων των Μ.Μ.Ε.).

- Υποβοηθά την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

- Συμβάλλει στην διατήρηση της αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς των Χωρών της Ε.Ε..

- Προωθεί την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος κ.ά..

Τέλος, δεν πρέπει να λησμονούν οι ενδιαφερόμενοι, όπως δηλώνει η κ. Ελένη Καβαδία, ότι η Τράπεζα αποτελεί συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης: τα δάνειά της καλύπτουν συνήθως μέχρι το 50%, κατ' ανώτατο όριο, του κόστους της επένδυσης. Επομένως, τα δάνεια χορηγούνται πάντοτε σε συνδυασμό με τους ίδιους πόρους του δανειολήπτη και με τους πόρους που προέρχονται από άλλες πηγές μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων (στην πράξη, διάφορες Τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα συνεργάζονται συχνά με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την συγκρότηση του συνολικού χρηματοδοτικού πακέτου μίας επένδυσης).

Κωνσταντίνου Ιω. ΔΑΡΑΜΑΡΑ: Οι καιροί και τα σημεία της Ελληνικής Ραδιοτηλεόρασης: Ιστορικές, Νομικές και Πολιτικές Παράμετροι. Μεταπτυχιακή Διατριβή, MASTER OF ARTS (M.A.), Πανεπιστήμιο LEICESTER Αγγλίας. Κέντρο Ερευνών Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (MME). LEICESTER, 1991

Στην υπό τον ως άνω τίτλο Μεταπτυχιακή Διατριβή επιχειρείται μία ιστορική αναδρομή της πορείας και της εξέλιξης της Ελληνικής Ραδιοτηλεόρασης κατά τα τελευταία 60 χρόνια (1930-1990).

Μέσα από την αναδρομή αυτή επιδιώκεται η παράθεση αλλά και η εξέταση των ποικίλων παραγόντων και λόγων (πολιτικών, νομικών, κοινωνικών, ιστορικών, γεωγραφικών) που επέδρασαν και επηρέασαν την διαμόρφωση του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου της Χώρας μας, αλλά και που προσέδωσαν στην ελληνική ραδιοτηλεόραση τον χαρακτηρισμό της «προβληματικής».

Απώτερος στόχος της εν λόγω διατριβής ήταν προφανώς η διερεύνηση της πιθανότητας επίλυσης αυτού του «προβλήματος», εν όψει μάλιστα της «εισβολής» της ιδιωτικής τηλεόρασης και της νέας εποχής των ηλεκτρονικών ΜΜΕ.

Η διατριβή χωρίζεται σε 4 κύριες ενότητες.

Στην πρώτη ενότητα το ενδιαφέρον του σ. εστιάζεται στο νομικό κυρίως πλαίσιο το οποίο διέπει τον ελληνικό ραδιοτηλεοπτικό χώρο. Στην Ελλάδα οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές δεν έχουν ποτέ αναγνωρισθεί ως ανθρώπινες ελευθερίες, ούτε ως ειδικές εκφράσεις πνευματικής ελευθερίας. Αντιθέτως, η ιστορία τους ταυτίζεται με τους διάφορους ελέγχους που το κράτος υπέβαλε σ' αυτές. Ακόμη και εάν αυτοί οι έλεγχοι δεν αποτελούν ελληνικό φαινόμενο, το γεγονός, ότι το ίδιο το Σύνταγμα τους επιτρέπει, αποτελεί ένα θέμα άξιο διερεύνησης. Συνεπώς, σκοπός της ενότητας αυτής είναι να υπογραμμίσει τα διάφορα νομοθετικά βήματα που έγιναν από την δεκαετία του 1930 μέχρι σήμερα προς την κατεύθυνση αυτή. Ιδιαίτερως η νομική προϊστορία της Ελληνικής Ραδιοτηλεόρασης χωρίζεται σε τρεις κύριες χρονικές περιόδους (1930-1974, 1974-1975 και 1975-1990) και δίνεται έμφαση στα ορόσημα της κάθε περιόδου. Τέλος, μέσα από τα διάφορα αυτά βήματα ασκείται κριτική των νομικών διατάξεων, που ρυθμίζουν το Ραδιοτηλεοπτικό πεδίο μέχρι σήμερα.

Η δεύτερη ενότητα αφιερώνεται εξ ολοκλήρου στην Ελληνική Ραδιοτηλεόραση και εξετάζεται το πώς αυτή, στις διάφορες μορφές της, έγινε ένας παράγων κρατικού μονοπωλίου. Κάτι που, σε συνδυασμό με τον έλεγχο στον οποίον υποβλήθηκε α-

πό τις εκάστοτε Κυβερνήσεις, την κατέστησε ένα απηρχαιωμένο υπόλειμμα του παρελθόντος, έτσι που να μην είναι σε θέση να παρακολουθήσει τις εξελίξεις, οι οποίες έγιναν στον τομέα αυτό, στις προηγμένες Χώρες της Ευρώπης και να αντιμετωπίσει την πρόκληση της ιδιωτικής τηλεόρασης.

Στην ίδια ενότητα σημειώνεται η αρνητική θέση των εκάστοτε Κυβερνήσεων έναντι των διαφόρων μελετών εκσυγχρονισμού της ελληνικής ραδιοτηλεόρασης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα η ΕΡΤ να οδηγηθεί στην αποτυχία, αντί να εξελιχθεί σ' έναν επιτυχημένο και ανταγωνιστικό Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό φορέα, ικανό να συναγωνιστεί τις ιδιωτικές πρωτοβουλίες.

Τέλος, παρατίθεται ένα οικονομικό πορτραίτο της ΕΡΤ και διατυπώνονται συνοπτικώς σκέψεις για τον τρόπο επίλυσης των προβλημάτων της.

Στην τρίτη ενότητα επισημαίνεται η δυσμενής επίδραση των «πολιτικών παρασκηνίων» στην εξέλιξη της Ελληνικής Ραδιοτηλεόρασης. Η ιστορική αναδρομή ξεκινά από την περίοδο 1967-1974, συνεχίζει με την περίοδο των συντηρητικών Κυβερνήσεων που ακολούθησαν (1974-1981), και φθάνει μέχρι την περίοδο της πρώτης Σοσιαλιστικής Κυβέρνησης (1981-1985).

Παραλλήλως εξετάζονται τόσο οι διάφορες νομοθετικές ρυθμίσεις που έγιναν κατά την περίοδο διακυβέρνησης από κάθε μία από τις εν λόγω Κυβερνήσεις, όσο και η διαφορετική φιλοσοφία με την οποία αυτές επιχείρησαν να προσεγγίσουν το πρόβλημα. Τέλος, γίνεται μία τοποθέτηση για τον τρόπο με τον οποίο θα είναι δυνατή μία διαδικασία απελευθεροποίησης και απαλλαγής της ραδιοτηλεόρασης από τον κρατικό παρεμβατισμό.

Η τέταρτη ενότητα ερευνά αυτήν ακριβώς την πιθανότητα της αποδέσμευσης της ΕΡΤ με βάση τον ισχύοντα νόμο-πλαίσιο. Επιχειρείται επίσης μία σύντομη επισκόπηση των πρόσφατων πρωτοβουλιών του ιδιωτικού τομέα που στοχεύουν στον εκθρονισμό του μονοπωλίου της ΕΡΤ. Γίνεται ακόμη μία ανάλυση των τελευταίων νομικών διατάξεων που ρυθμίζουν τα του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου και ερευνάται η δυνατότητα ή μη της εφαρμογής τους. Επίσης, αναφέρονται τρόποι αντιμετώπισης από το κράτος των τεχνολογικών εξελίξεων, που αφορούν στην δορυφορική και καλωδιακή τηλεόραση.

Στη συνέχεια, τέλος, υπό μορφή επιλόγου διατυπώνονται σκέψεις για το πρόβλημα της ελληνικής ραδιοτηλεόρασης, για την μη επίλυση του οποίου υπεύθυνο εί-

Ο.Α.Ε.Δ. - ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Κ.Π.Ε.
ΑΘΗΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗ ΣΤΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ Η
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Επιστημονικός Υπεύθυνος
Καθηγητής ΚΩΝ. ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ 1993

ναι το ίδιο το Κράτος. Η σημερινή κρίση της P/T απλώνεται σε ένα ευρύ φάσμα. Είναι κρίση πλαισίου, κρίση διοίκησης, κρίση δομής, κρίση ουσίας, καθώς και μια οικονομική και πνευματική κρίση.

Οι εκάστοτε ελληνικές κυβερνήσεις θεώρησαν, κατά τον σ., τα ΜΜΕ ως φρέουδο τους και ιδιοκτησία του κυβερνώντος κόμματος.

Αλλά και όταν η ιδιωτική τηλεόραση έκανε την εμφάνισή της ως ο νέος πρωταγωνιστής του σεναρίου, οι άνθρωποι της δεν απέφυγαν πάντοτε τον πειρασμό των πολιτικών συνεργασιών.

Με βάση τα στοιχεία της εν λόγω εργασίας είναι ευχερής η διαπίστωση, ότι η άνοιξη της ελληνικής P/T, που πολλοί κατά καιρούς και επιθυμούν και επαγγέλλονται, θα έρθει μόνον εάν κυβερνώντες και κυβερνώμενοι, πολιτικοί και πνευματικοί παράγοντες απαγκιστρω-

θούν από τα ιδεολογικά, κομματικά και προσωπικά σύνδρομα. Και τότε θα μπορεί αυτή (η ελληνική P/T) να μετατραπεί σε ένα δημιουργικό και αμερόληπτο ζώντα οργανισμό, που θα παράγει ένα υψηλού επιπέδου ραδιοτηλεοπτικό προϊόν αντικειμενικώς παραδεκτό από τον θεατή-ακροατή και ποιοτικώς αντάξιο του ελληνικού πολιτισμού, του οποίου πρέπει να καταστεί διαπρύσιος κήρυξ.

Συμπληρωματικώς: η εν λόγω εργασία πρέπει να θεωρηθεί ως πολύτιμη και ουσιαστική συμβολή στην διερεύνηση των συναφών περί τα Μ.Μ.Ε. θεμάτων.

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Who is Who
των Ανθρώπων
που
διοικούν
το Ελληνικό
Δημόσιο

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ, Ο.Ε.

ΑΘΗΝΑΙ, 1996

Θάνος Κ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΟΦΑΔΕΣ, Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ

Μέρος Α΄

Τα τοπωνύμια

Με λογισμό και μ' όνειρο

Αθήναι, 1994

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ. Τριμηνιαία έκδοση της Ε.Ε.Τρ., τεύχος 6, 1996. Εκδότης Ι. ΜΑΝΟΣ Υπεύθυνη ύλης: Μάρθα ΔΕΡΤΙΛΗ. Υπεύθυνη έκδοσης / Καλλιτεχνικής επιμέλειας: Έλση ΤΣΟΥΤΗ. Εκ των περιεχομένων επισημαίνονται (ελλείπει χώρου) τα θέματα: Η Θεσσαλονίκη, οικονομικό κέντρο των Βαλκανίων. Το εταιρικό ήθος ή το ήθος μίας επιχείρησης. Εταιρίες Αμοιβαίων Κεφαλαίων: η διεθνής εμπειρία και η εισαγωγή του θεσμού στην Ελλάδα. Ο ρόλος των διεθνών χρηματοοικονομικών Οργανισμών στην διαχείριση των κινδύνων χρηματοδότησης μεγάλων έργων.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Εκδότης: Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος. Συντάσσεται από Συντακτική Επιτροπή. Υπεύθυνη Συντονισμού και Δημοσίων Σχέσεων: Ε. ΠΑΠΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ. Από τα περιεχόμενα σημειώνονται (ελλείπει χώρου) τα εξής: Δημοτική Αστυνομία: αποκλειστική αρμοδιότητα των ΟΤΑ. Οδηγίες για την εφαρμογή του Ν. 2386/1996 περί αιγιαλού και παραλίας. Συμμετοχή της Τ.Α. στο HABITAT II. Κινητές δανειστικές βιβλιοθήκες.

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ. Δίμηνη επιθεώρηση τεύχος 3 (104), 1996. Ιδρυτές: Α. ΑΝΑΣΤΑΣΕΑΣ, Π. ΠΑΠΑΓΑΡΥΦΑΛΟΥ, Π. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ. Εκδότης: ΣΤ. ΙΑΤΡΟΥ. Διεθυντής: Π. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ. Επιμέλεια έκδοσης: Γ. ΜΠΑΧΑΡΑΣ. Μερικά (ελλείπει χώρου) εκ των θεμάτων του τεύχους: Ο εκσυγχρονισμός, οι θεσμοί και οι πολιτικές. Αναζητώντας το νέο πρόσωπο της Αυτοδιοίκησης. Ο σχεδιασμός της ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας. Μεταφορά συντελεστή ή ο μίτος της Αριάδνης.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ. Έκδοση δεκαπενθήμερη της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην Ελλάδα. Τεύχος 60, 1996. Εκδότης - Αρχισυντάκτης: Μαρία ΣΑΒΒΑΪΟΥ-ΠΟΛΥΖΟΥ. Γλωσσική επιμέλεια: Χρύσα ΒΑΓΕΝΑ. Δημοσιογραφική επιμέλεια: Λυδία ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ.

GREECE AND INTERNATIONAL TRANSDORT/Ελλάς και διεθνείς μεταφορές. Τεύχος 136/1996. Μηνιαίο Οικονομικό Περιοδικό. Εκδότης: Αθηναϊκό Κέντρο Δημοσιότητας. Διευθυντής: Γιάννης ΕΜ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ. Από τα θέματα του τεύχους σημειώνονται (ελλείπει χώρου) τα εξής: Τα containers και η ευθύνη του μεταφορέα. Η Κρήτη, κόμβος μεταφορών. Εκτός από οδική υπάρχει και σιδηροδρομική Εγνατία.

ΛΗΚΥΘΟΣ. Διμηνιαίο οικονομικό, επιστημονικό φαρμακευτικό περιοδικό. Εκδότης Σάσσα ΘΥΜΙΑΝΟΥ. Εκδόσεις SYMPOSIUM. Τεύχ. 13/1996.